

волонтерства в Україні: сучасний вимір. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*. 2023. Вип. 15 (27). Т. 1. С. 112–119. doi: 10.33098/2078-6670.2023.15.27.1.112-119

4. Закон України «Про волонтерську діяльність» від 19 квітня 2011 р. № 3236-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>

5. Горінов П., Драпушко Р. Волонтерська діяльність в Україні: соціально-правове дослідження: монографія. Київ: Державний інститут сімейної та молодіжної політики, 2022. 240 с.

Філоненко Марія Євгенівна,
здобувачка ступеня вищої освіти бакалавр
навчально-наукового інституту № 1
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:
Харченко Наталія Петрівна,
старший викладач кафедри теорії держави та права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидатка юридичних наук

МЕТОДОЛОГІЯ ЯК НАУКА ПРО МЕТОДИ

Важливим і необхідним етапом процесу наукового пізнання є правильний, обґрунтований вибір методології та методів дослідження. Однак у юридичній науці визначення понять «методологія», «методи», а також їх співвідношення один з одним є доволі дискусійними. Оперуючи вищезазначеними поняттями, дослідники не окреслюють різницю між ними та здебільшого застосовують їх як синоніми. Так, О.Ф. Скакун зазначає, що «метод юриспруденції являє собою засіб юридичного пізнання, створення та організації юридичного знання. За допомогою юридичного методу предмет юриспруденції конкретизується і оформлюється у відповідну юридичну теорію (юридичну науку) як єдину систему знань про державу та право, висловлену в поняттях» [1, с. 5]. В.В. Лазарев, С.В. Липень визначають методологію як сукупність принципів, прийомів, способів наукової діяльності, що застосовується для отримання істинних, та таких, що відображають об'єктивну реальність знань [2, с. 13].

Цікавим є підхід колективу науковців, згідно з яким «методологія – це наука про методи, складне утворення, що характеризує систему різних методологічних рівнів і методів пізнання предмету. У механізмі юридичного пізнання вона може розглядатися як вихідна категорія, а метод у свою чергу – це вихідна, базова категорія методології, адже вона є не що інше як теорія

методів».

Здебільшого в вітчизняних наукових колах методологію визначають як концептуальний виклад мети, змісту, методів дослідження, які забезпечують отримання максимально об'єктивної, точної, систематизованої інформації про процеси та явища [5–6].

У словнику ж іншомовних слів дається декілька варіантів трактування цих понять. Так, відповідно до нього, метод (від грец. *metodos* – шлях дослідження, спосіб пізнання). Серед основних визначень цього поняття слід відмітити декілька:

1) Спосіб пізнання дійсності і її відтворення в мисленні.

2) Спосіб, прийом або система прийомів для досягнення якої-небудь мети, для виконання певної операції [7, с. 429–430].

Щодо методології, то у вищезазначеній праці вона також має декілька визначень:

1) Вчення про методи пізнання й перетворення світу.

2) Сукупність прийомів дослідження, що їх застосовують у будь-якій науці відповідно до специфіки об'єкту її пізнання [7, с. 429–430].

Ураховуючи вищезазначені розуміння понять «методологія» та «метод», а також їх етимологію, можна дійти висновку, що вони співвідносяться між собою як загальне та часткове.

Отже, ми підтримуємо вітчизняну наукову традицію, відповідно до якої методологія – це вчення про методи пізнання дійсності або система принципів, на основі яких ґрунтується дослідження та здійснюється обрання конкретних методів. Щодо методу, то це важлива складова методології, що являє собою спосіб пізнання дійсності. Задля об'єктивності пізнання загальнотеоретичного явища слід застосовувати систему методів відповідно до поставлених завдань та цілей дослідження.

Список використаних джерел

1. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник. Харків : Консул, 2008. 656 с.

2. Гусарев С. Д., Олійник А. Ю., Слюсаренко О. Л. Теорія права і держави : навч. посіб. Київ : Правова єдність, 2008. 270 с.

3. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров та ін. / За заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

4. Коталейчук С. П. Теорія держави та права : навч. посіб. для підготов. до державних іспитів для студ. вищ. навч. закладів. Київ : КНТ, 2009. 320 с.

5. Мельничук О. С. Словник іншомовних слів / За ред. О. С. Мельничука. Київ, 1974. 775 с.

